

The spreading of neoromantic and neoimpressionism trends can be explained in the way that the artistic, aesthetic, lyric (lyric-dramatic) direction is appropriate to the bayan art in the connection to folk origin, which has been reflected as in early stage of music (amateur and semi-professional) as in the further development of such directions as the folklorism and neofolklorism.

Concerning the evolutionary processes of stylistic directions of pop-jazz music in the accordion-bayan art and national culture provides the following chronology. The first stage (1920-1940's) is defined as the stage of becoming of the professional pop-jazz music in the accordion-bayan art. At the second stage (1950-1980's) is started the involving of bayan (accordion) into the professional concert practice, resulting in the formation of the stage of the philharmonic specialization in this folk instrumental performance industry. The third stage (since 1970 till to the presence) is characterized by a transition from improvement of philharmonic specialization to the stage of academicism.

In recent decades, avant-garde and modern has opened up the new technical and expressive possibilities of bayan, helped the research in the field of design and technological innovation and in the direction of the improvements of sound production methods. The particular attention of composers and performers are attracted by prospects of sound-painting boundaries through updating the harmonic language and rethinking of the timbre significance.

Therefore, it could be emphasized that genre-style spectrum of bayan art during its development and for nowadays demonstrates almost all of the art and aesthetic styles, trends and directions, which characterize general evolution of national musical art, in its chronological order and synchronic coexistence based on the relevant specifics of the instrument.

Key words: bayan-ensemble acting, genre-style spectrum, repertoire.

УДК 78:7.079(477.75)

Олена Віталіївна Сичова
аспірантка

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФЕСТИВАЛЬНОГО РУХУ КРИМУ

Статтю присвячено висвітленню різноманітних фестивалів, що проводяться в Криму. Визначаються чинники, що безпосередньо впливають на формування фестивального руху в регіоні. Характеризуються конкретні фестивалі. Зроблено висновок, що в організації фестивалів й конкурсів в АР Крим використовуються унікальні можливості регіону, що сприяє збагаченню соціокультурного простору України.

Ключові слова: фестиваль, фестивальний рух, Крим, соціокультурний простір.

Останні десятиліття позначені інтенсифікацією фестивального руху в Україні, зумовленою багатьма чинниками, в тому числі поступовою трансформацією соціокультурного простору. Означений процес відбувається як в столиці держави, так і в окремих регіонах. Серед останніх важливе місце займає АР Крим – поліетнічний регіон, що має свою специфіку, сформовану внаслідок взаємодії історичних, етнокультурних, географічних тощо чинників. Ці особливості, безумовно, позначилися на характері фестивальних заходів, що відбуваються на території півострова.

Фестиваль як прояв святкової культури, одна з найпоширеніших форм масового свята не лише стає важливим чинником насичення художнього життя Криму, а й певним чином регламентує, упорядковує його, адже низка таких заходів проводиться вже впродовж багатьох років. Як наслідок, формуються стабільні ознаки соціокультурного простору як окремих населених пунктів, так і регіону в цілому.

Питання, дотичні до проблем фестивального руху Криму, розглядалися в наукових працях, присвячених культурі регіону. Регіональні особливості Криму з точки зору його культурного розвитку висвітлювали як культурологи, так і представники мистецтвознавчих спеціальностей. Так, Ю. Сугрובה охарактеризувала особливості культуротворення Криму як поліетнічного регіону [6]. Етноконфесійні взаємодії в зазначеному соціокультурному просторі стали предметом дослідження Є. Жеребцової [2]. Спробу розглянути регіональні особливості музичної культури Криму ХХ ст. здійснив в своїх працях О. Яцков, який зосередився при цьому винятково на академічній музиці [11; 12]. В мистецтвознавчих працях вміщена також деяка інформація власне про фестивалі. Приміром, деякі музичні фестивалі, що проходили в Криму, привернули увагу А. Чергєєва, який досліджував хорове мистецтво [8; 9]. Театральна складова фестивального руху принагідно відзначалася Л. Шиловою [10]. Однак фестивальний рух в багатстві та єдності його проявів до цього часу не висвітлювався.

Мета статті – охарактеризувати тенденції сучасного фестивального руху Криму, визначивши його сутнісні риси.

Культурна специфіка Криму як регіону України визначається низкою чинників, найголовніші з яких одразу варто означити. Це наявність глибокого історико-культурного коріння, що сягає у давнину й зумовлює наявність багатотисячолітніх культурних традицій. З багатством традиції безпосередньо пов'язана ще одна соціокультурна риса: півострів впродовж століть заселяли представники різних етносів, нині культура кожного з них яскраво виявляється в сучасному художньому житті. Ще одна специфічна риса Криму – його географічне розташування, що визначає курортний статус регіону. Особливо відзначимо, що населені пункти автономної республіки – переважно селища, а також малі й середні міста (за винятком Севастополя, Сімферополя та Керчі).

Означені чинники безпосередньо відбиваються на такій важливій складовій художнього життя суспільства, якою є в сучасному світі мистецькі фестивалі. Спробуємо продемонструвати це на конкретних прикладах.

Багатотисячолітня історія півострова містить сторінки, пов'язані зі стародавньою культурою скіфів, готів, гунів, угрів, згодом вихідців із Середземномор'я (греки, генуезці). Міста й селища Криму несуть відбиток свого колишнього статусу. Приміром, Солхат (нині – Старий Крим) за часів Золотої Орди, до складу якої тоді входив півострів, був столицею її територіального підрозділу – Кримського улусу. Бахчисарай був столицею Кримського ханства – держави, що існувала впродовж XIV–XVIII століть. З середньовічних поселень генуезців народилися сучасні кримські територіальні підрозділи – міста Феодосія й Судака (колишні Кафа й Солдайя, або Сугдея), Інкерман (колишня Каламіта), Балаклава (колишнє Чембало). Кількість історичних пам'яток різних епох є настільки значною, що інколи Крим називають "музеєм просто неба".

З давньою історією пов'язаний щорічний Міжнародний фестиваль античного мистецтва "Боспорські агони", започаткований у 1999 р. доброчинним фондом "Боспор" у Керчі. "Агоном" (в перекладі з грецької означає "змагання") у давньогрецькій комедії називався її композиційний центр, частина, де здійснювалася дискусія дійових осіб, що закінчувалася перемогою тієї з них, яка виражала думку драматурга. В більш широкому сенсі "агон" – це поетичні, музичні театральні змагання з нагоди релігійних або громадських свят. Цілоком природно, що "єдиний в Україні фестиваль античного мистецтва" [3] було засновано саме в Керчі – одному з найдавніших міст нашої країни, що існує з 530 р., а з VI ст. мало назву "Боспор". В результаті археологічних розкопок на території міста було знайдено атрибути античного театру (маски, крісло тощо).

Саме тому для організаторів фестивалю агони – це частина власної історії, змагання мешканців Боспору, "звернення до витоків і сплеск високої творчості, внаслідок чого те, що здавалося безповоротно втраченим, здобуває нове життя" [3].

Розпочинався фестиваль як перш за все театральний захід, оскільки саме в театрі доби античності концентрувалися прояви різних мистецтв. Згодом склад учасників якісно розширився – до нього увійшли музиканти, танцівники, літератори, художники. Подібна практика стала реалізовуватися починаючи з III фестивалю (2001 р.), коли в рамках "Боспорських агонів" були проведені Всеукраїнський художній дитячий пленер, присвячений 175-річчю Керченського музею старожитностей, музичний огляд струнних ансамблів Керчі, презентація книги "Мельпомена в Пантикапеї" [4].

Згодом тенденція набирала силу. Приміром, у VII Фестивалі (2005) взяли участь не лише одинадцять театрів з України, Польщі, Білорусі, Молдови, Туреччини, але й також танцювальні й вокальні ансамблі, окремі виконавці, театр моди [3].

Фестиваль 2006 р., як і попередні, дав глядачам можливість відвідати вистави театральних колективів з кількох країн; цей напрямок роботи отримав назву "Театральний конкурс (від античності до сучасності)". Крім того, в рамках фестивалю відбулися Міжнародний конкурс-пленер для фотохудожників, літературний конкурс, конкурс бардівської пісні, майстер-класи для художників та творчі вечори митців – гостей фестивалю. До напрямків роботи фестивалю (організатори називають їх "сторінками") доєдналися прем'єрні конкурсні покази історичних кінофільмів з Росії й України, а також "Сторінка музичних експозицій і виставок".

Починаючи з 2007 р., "Боспорські агони" стали розширювати свої географічні й хронологічні межі: театральний конкурс IX Фестивалю відбувся в Євпаторії, фестиваль національних театрів і музична сторінка були реалізовані в Керчі, кіносторінка і творчі зустрічі з видатними акторами – в Феодосії, конкурс-пленер фотохудожників проходив у різних містах Криму. Фестивальні заходи в рамках "літературної сторінки" відбувалися в Керчі та Євпаторії вже з 1 березня, хоча урочисте відкриття фестивалю було призначене на 28 червня. Місцем, де було проведено церемонію закриття, став Лівадійський палац. Зауважимо, що суттєво посилилася також мистецька складова фестивалю. Приміром, крім конкурсної театральної програми, в якій взяли участь колективи з України (в тому числі кримські), Росії, Білорусі, Польщі, Азербайджану, було проведено позаконкурсну – так званий "фестиваль національних театрів". Тут були задіяні славетні колективи, що отримали широке визнання в світі: московські "Театр музики і поезії" під керівництвом Олени Камбурової, театр "У Никитських воріт" під керівництвом Марка Розовського, Державний академічний центральний театр ляльок ім. С. Образцова, а також одеська комік-труппа "Маски".

Про поступове зростання значення "Боспорських агонів" свідчить той факт, що оргкомітет X Фестивалю очолив голова Ради міністрів АР Крим В. Плакида. Фестивальні заходи 2008 р. проходили у чотирьох містах Криму – Сімферополі, Євпаторії, Алушті, Ялті. Відсутність у цьому переліку Керчі пояснюється тим, що головний майданчик свята – театр ім. О. С. Пушкіна – був поставлений на ремонт, що триває і донині.

З 2009 р. у фестивалю з'явився девіз: "Шануючи діяння і традиції батьків наших – прадідів, потрібно жити на землі, здійснюючи добро і зберігаючи істину...". Його заходи поширилися практично на весь Крим. Так, 2010 р. вони проходили в Керчі, Коктебелі, Сімферополі, Севастополі, Ялті, Алушті, Бахчисараї.

У 2012 р. фестиваль "Боспорські агони" повернувся до Керчі, через рік відбувся ювілейний, XV фестиваль. Показово, що у 2013 р. володарем Гран-Прі фестивалю став Кримський академічний укра-

їнський музичний театр за рок-оперу "Ірод" (музика І. Поклада, лібрето О. Вратарьова), постановку якої здійснив (режисер В. Косов, прем'єра відбулася в Сімферополі наприкінці травня 2013 р.) [1].

Оригінальність художньої концепції фестивалю й високий рівень його проведення вже в середині 2000 х рр. визначили включення "Боспорських агонів" до переліку президентських заходів року й до списку заходів міждержавного Договору зі співпраці у сфері культури між Україною та Росією.

Головна ідея фестивалю – демонстрація спадкоємності високого мистецтва від античності до наших днів – реалізується саме тут, на кримській території, з особливою переконливістю, адже історична пам'ять тут дбайливо плекають. Дійсно, коли урочиста церемонія відкриття проводиться просто неба, на розкопках стародавнього Пританея, що на горі Митридат (городище Пантикапей), як це сталося 8 червня 2013 р., всі фестивальні заходи набувають особливого сенсу.

Продовження історичних традицій гармонійно поєднується з прагненням втілювати засади різних національних культур. Дійсно, у формуванні соціокультурного простору півострова важливу роль відіграє також поліетнічний склад його населення: нині тут мешкають росіяни, українці, кримські татари, а також караїми, греки, вірмени тощо. Це знайшло своє відображення у формуванні ще однієї важливої тенденції фестивального руху України.

В місті Старий Крим з 2012 р. проводиться Республіканський фестиваль національних культур "Кримський світ". Як зазначалося в інформації газети "Кримська світлиця", "у рамках фестивалю було організовано павільйони російської, української, кримськотатарської та болгарської культур, виступили ансамблі народної пісні, були представлені старовинні предмети домашнього вжитку болгарської та кримськотатарської культур, національна кухня, а також пройшла виставка виробів майстрів декоративно-прикладного мистецтва та картин художників "Ремісничка поляна" [7]. Частиною фестивалю є Всекримський конкурс кримськотатарської пісні та художнього читання "Мінарети Солхата".

Крім того, тут з 2010 р. проходить фестиваль вірменського мистецтва "Сурб Хач", присвячений святу Вардавар (Преображення Господнього), одного з головних свят вірменської церкви. Базою для проведення "фестивалю-паломництва" є монастир XIV ст. Сурб Хач, назва якого перекладається з вірменської як "Святий Хрест". Сурб Хач – "єдиний з багатьох великих духовно-культурних центрів кримських вірмен, що дійшов до нас у відносно цілісному вигляді", – сказано в буклеті, що презентує монастир [5]. Метою фестивалю від його заснування також була популяризація монастиря як туристичного об'єкта.

Великої популярності набуває також Міжнародний фестиваль національних культур "Шовковий шлях" в Судаку.

Мистецькі фестивалі й конкурси в малих і середніх містах України мають свою специфіку. З одного боку, фестивалі приносять користь містам, де вони відбуваються, оскільки концерти, спектаклі, виставки тощо стають нагодою для мешканців долучитися до мистецтва високого рівня. З іншого боку, фестивалі дають можливість їх учасникам і гостям пізнати історико-культурні особливості регіону або й самого міста, де той чи інших захід проводиться. Тут у специфічний спосіб вирішуються найсуттєвіші питання менеджменту фестивалів, а саме: менеджменту майданчика, роботи з квитками, безпека й охорона здоров'я, підходи до складення програми (зонування й робота кількох фестивальних сцен), розвиток аудиторії й створення фірмового стилю, охорони оточуючого середовища, роботи з органами державної влади й створення стійких відносин з місцевим бізнесом.

У організації фестивалів активно використовується потенціал кожного конкретного міста. Багато з них мають статус курортних, що додає додаткової привабливості для відвідувачів.

Кліматичні умови Криму дають можливість широко застосовувати практику проведення так званих фестивалів Open Air – просто неба. Найбільшим в Україні фестивалем такого типу є "Джаз Коктебель", заснований у 2003 р. Показником масштабу фестивальних акцій є те, що в ювілейному десятому Koktebel Jazz Festival (2012 р.) взяли участь більш як 300 музикантів з п'ятнадцяти країн світу. Концерти фестивалю відбуваються на чотирьох сценах: NuJazz Stage, розміщеній на території одного з пляжів, "Волошинській сцені" в саду Будинку-музею Максиміліана Волошина, Open Stage, де відбуваються денні безкоштовні концерти, а також "Зодіак" – нічному майданчику. Фестиваль "Джаз Коктебель" приваблює учасників зі всього світу (близького зарубіжжя, а також Куби, Великої Британії, США, Норвегії, Австралії тощо) – і авторитетних музикантів, і початківців, які розпочинають свою творчу кар'єру.

Тривалу історію має найвідоміший на пострадянському просторі фестиваль електронної музики "Республіка Казантип" (інші назви – Оранжева республіка, Республіка Z, KaZантип), що проводиться в Криму з 1995 р. Місце його проведення змінюється: від початку це було містечко Щолкіне, згодом – місцевість під Судаком, з 2001 р. – селище Попівка неподалік Євпаторії.

В організації фестивалів використовується туристичний потенціал регіону в цілому та його окремих міст. Прикладом може слугувати Міжнародний фестиваль мистецтв "Східні Ворота. АртПоле-Крим", що проходить в м. Бахчисарай у вихідні дні на початку жовтня. Організатори визначають захід як "фестиваль-екскурсія", адже в ньому задіяні такі важливі й цікаві об'єкти, як Ханський палац, Успенський монастир, середньовічний університет Зинджирли медресе, печерне місто Чуфут-Кале, мечеті, старовинні цвинтарі та фонтани. До арт-простору фестивалю вписаний також ландшафт, оскільки головною "сценою" фестивалю стають Східні Ворота Чуфут-Кале, в усі сторони від яких можна спостерігати гірські пейзажі та навіть море вдалині, а зміна сонячного освітлення створює додаткові оптичні ефекти.

Туристичний чинник працює також в організації численних дитячо-юнацьких і молодіжних фестивалів-конкурсів, що проводяться в курортних містах від весни до осені: "Ялтинські канікули", "Біля Чорного моря", "Україна – Свята Родина", "Мистецькі барви", "Зірки Тавриди", "КупалаКримФест", "Мелодії літа", "Зіркова планета" тощо.

Характеристика конкретних фестивалів дала можливість окреслити головні тенденції фестивального руху Криму в цілому. В організації фестивалів й конкурсів, що проводяться в АР Крим, використовуються унікальні можливості регіону, що сприяє збагаченню соціокультурного простору України в цілому.

Література

1. Визначено переможців Міжнародного фестивалю "Боспорські агони": Інформація Міністерства культури АРК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ark.gov.ua/ua/blog/2013/06/17/viznacheno-peremozhchiv-mizhnarodnogo-festivalyu-bosporski-agoni/>
2. Жеребцова Е. В. Этноконфессиональные взаимодействия в контексте современной социокультурной ситуации в Крыму : дисс. ... канд. культурологии : 24.00.01 / Жеребцова Елизавета Вадимовна ; Московский гос. пед. университет. – М., 2008. – 224 с.
3. Международный фестиваль античного и театрального искусства "Боспорские агоны": в глубь веков – к будущему [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bospor.org.ua/fond/festival/>
4. Подлужна А. "Боспорські агони" – міст часів / Алла Подлужна // Дзеркало тижня. – 2001. – 20 липня.
5. Саргсян Т. Монастырь Сурб Хач / Саргсян Т. Э., Петросян М. В. – Старый Крым, 2011. – 16 с.
6. Сугрובה Ю. Культуротворчість у діалозі традицій і новацій сучасного поліетнічного суспільства України (кримський досвід) : монографія / Ю. Ю. Сугрובה. – Симферополь : Видавничий центр КДМУ, 2012. – 359 с.
7. Фестиваль національних культур // Кримська Світлиця. – 2013. – 20 вересня.
8. Чергеев А. Современные формы развития вокально-хоровой культуры Крыма 90-х гг. XX – начала XXI века / А. Чергеев // Теоретичні та практичні питання культурології. – Мелітополь, 2007. – Вип. XXIV; Ч. I. – С. 22-26.
9. Чергеев А. Хоровая культура Крыма II половины XX века в общеукраинской социокультурной динамике / А.Чергеев // Крымские диалоги: культура, искусство, образование.– Симферополь : Крымучпедгиз, 2010. – Вып. 4. – С.62-65.
10. Шилова Л.В. Розвиток українського театрального мистецтва в Криму (40-90-ті рр. XX ст.) : автореф. дис. ... канд. мистецтвозн. : 26.00.01 / Шилова Лілія Віталіївна ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2010. – 20 с.
11. Яцков О. В. Музична культура Криму 1900 – 1980-х років в аспекті регіоніки : автореф. ... канд. мистецтвозн. : 17.00.03 / Яцков Олександр Васильович ; НМАУ ім. П. І. Чайковського. – К., 2012. – 16 с.
12. Яцков А.В. Специфика формирования музыкальной культуры Крыма на рубеже XIX XX столетий в аспекте регионально-культурологической проблематики / Яцков А. В.. – С. 188-193.

References

1. Vyznachenno peremozhtsiv Mizhnarodnogo festyvaliu "Bosporski ahony": Informatsiia Ministerstva kultury ARK [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ark.gov.ua/ua/blog/2013/06/17/viznacheno-peremozhchiv-mizhnarodnogo-festivalyu-bosporski-agoni/>
2. Zherebtsova E. V. Etnokonfessional'nye vzaimodeystviya v kontekste sovremennoy sotsiokul'turnoy situatsii v Krymu : diss. ... kand. kul'turologii : 24.00.01 / Zherebtsova Elizaveta Vadimovna ; Moskovskiy gos. ped. universitet. – M., 2008. – 224 s.
3. Mezhdunarodnyy festival' antichnogo i teatral'nogo iskusstva "Bosporskie agony": v glub' vekov – k budushchemu [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupu: <http://bospor.org.ua/fond/festival/>
4. Podluzhna A. "Bosporski ahony" – mist chasiv / Alla Podluzhna // Dzerkalo tyzhnia. – 2001. – 20 lypnia.
5. Sargsyan T. Monastyr' Surb Khach / Sargsyan T. E., Petrosyan M. V. – Staryy Krym, 2011. – 16 s.
6. Suhrobova Yu. Kulturotvorchist u dialozi tradytsii i novatsii suchasnoho polietnichnoho suspilstva Ukrainy (krymskiy dosvid) : monohrafiia / Yu. Yu. Suhrobova. – Simferopol : Vydavnychiy tsentr KDMU, 2012. – 359 s.
7. Festyval natsionalnykh kultur // Krymska Svitlytsia. – 2013. – 20 veresnia.
8. Chergeev A. Sovremennye formy razvitiya vokal'no-khorovoy kul'tury Kryma 90-kh gg. XX – nachala XXI veka / A. Chergeev // Teoretichni ta praktichni pytannya kulturologii. – Melitopol, 2007. – Vyp. XXIV; Ch. I. – S. 22-26.
9. Chergeev A. Khorovaya kul'tura Kryma II poloviny KhKh veka v obshcheukrainskoy sotsiokul'turnoy dinamike / A.Chergeev // Krymskie dialogi: kul'tura, iskusstvo, obrazovanie.– Simferopol' : Krymuchpedgiz, 2010. – Vyp. 4. – S. 62-65.
10. Shylova L.V. Rozvytok ukrainskoho teatral'nogo mystetstva v Krymu (40-90-ti rr. XX st.) : avtoref. dys. ... kand. mystetstvozn. : 26.00.01 / Shylova Liliia Vitaliivna ; Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv. – K., 2010. – 20 s.
11. Yatskov O. V. Muzychna kul'tura Krymu 1900 – 1980-kh rokov v aspekti rehioniky : avtoref. ... kand. mystetstvozn. : 17.00.03 / Yatskov Oleksandr Vasylovych ; NMAU im. P. I. Chaikovskoho. – K., 2012. – 16 s.
12. Yatskov A.V. Spetsifika formirovaniya muzykal'noy kul'tury Kryma na rubezhe KhKhKhKhKh stoletiy v aspektе regional'no-kul'turologicheskoy problematiki / Yatskov A. V.. – S. 188-193.

Сичова Е. В. Современные тенденции фестивального движения Крыма

Статья посвящена освещению разнообразных фестивалей, проводящихся в Крыму. Определяются факторы, непосредственно влияющие на формирование фестивального движения в регионе. Характеризуются конкретные фестивали. Делается вывод о том, что в организации фестивалей и конкурсов в АР Крым используются уникальные возможности региона, что способствует обогащению социокультурного пространства Украины.

Ключевые слова: фестиваль, фестивальное движение, Крым, социокультурное пространство.

Sychova O. Modern Trends of Festival process in Crimea

The article is devoted to presentation of different festivals held in Crimea. It recognizes that latter decades are marked with intensification of festival process in Ukraine which is stipulated by many factors including step-by-step transformation of sociocultural environment. The indicated process is taking place both in the capital of the state and particular regions. Important place among last-mentioned takes Autonomous Republic of Crimea, polyethnic region possessing a number of particularities formed due to interaction of historical, ethnocultural, geographical etc factors. These particularities have definitely affected nature of festival events taking place within the territory of peninsula.

Particular festivals within the territory of Crimea have taken its interpretation in articles of different genres, among them academic papers. Crimea regional particularities in relation to its cultural development were presented, as well (works by A. Chergeiev, L. Shylova, O. Iatskov). But an attempt to distinguish modern festival process is made for the first time.

It is recognized that ancient history of peninsula contains chapters related to early culture of Scythians, Goths, Huns, Ugrians, later descendants from Mediterranean – Greeks, Genoese. Crimean cities and villages bear the impress of their previous status. For instance, Solkhat (now Old Crimea) was in the times of the Golden Horde which included the peninsula in those days the capital of Crimean Ulus, its territorial subdivision. Bakhchysarai was the capital of Crimean Khanate, the state that existed during the 14th – 18th centuries. Genoese medieval settlements grew into modern Crimean territorial subdivisions – cities of Feodosiia and Sudak (former Kafa and Soldaiia or Sougdeia), Inkerman (former Kalamita), Balaklava (former Chembalo). The number of historic monuments of different periods is so large that sometimes Crimea is called an open-air museum.

An important part in formation of sociocultural environment of the peninsula is played by its polyethnic population structure: nowadays it is inhabited by Russians, Ukrainians, Crimean Tatars, as well as Karaites, Greeks, Armenians etc. Every Crimean nationality has its rich and unique cultural traditions.

Another specific Crimean feature is its geographic location which determines the region as a resort. Localities of autonomous republic are mostly villages along with small towns and towns (except for Sevastopol, Simferopol and Kerch). Arts festivals and competitions in small towns and towns in Ukraine have their specific nature which we have already covered in previous articles stressing both value of these events for localities in question and the fact they make it possible for participants and guests to experience historical-cultural particularities of the venue.

Indicated factors directly affect such an important component of art life of society that arts festivals represent in present-day world; this deals with essential characteristics of the latter.

The article analyzes specific festivals. It is indicated that "Bospor Agons" International Ancient Arts Festival that took place in Kerch for fifteen times already is joined with ancient history. The event in which artists from Ukraine, Russia, Poland, Kazakhstan etc. participate involves musical, literary, theater, visual and cinematographic components.

In town of Old Crimea "Crimea World" Republic Festival of National Cultures has been held from 2012. Besides, at the beginning of July "Surb Khach" Armenian Arts Festival devoted to holiday Vardavar (Transfiguration) which is one of the main holidays of the Armenian church for the fourth time will be held here. "Pilgrimage festival" holding is based in Surb Khach, monastery of the 14th century.

Popularity of "Silk Road" International Festival of Ethnic Cultures taking place in Sudak is increasing, as well.

Crimea climate conditions make it possible to widely use practice of holding Open Air festivals. The biggest Ukrainian festival of this kind is Koktebel Jazz Festival founded in 2003. The scale indicator of festival actions is that in anniversary tenth Koktebel Jazz Festival (2012) more than 300 musicians of fifteen countries of the world took part. Since 1995 the most famous in post-Soviet space "Kazantip Republic" electronic music festival (other names are Orange Republic, Republic Z, KaZantip) is held in Crimea. The venue is always different: first it was Shcholkin town, then location nearby Sudak and since 2001 it is Popovka village not far from Evpatoriia town.

In festivals arrangement tourist opportunities of the whole region and its particular cities are used. As an example we can take "Oriental Gate. ArtField-Crimea" International Arts Festival taking place in Bakhchysarai town at the beginning of October. Providers determine the event as "excursion festival".

Tourism factor is also efficient in arrangement of numerous festivals-competitions for children and young people held in resort towns from spring through autumn: "Yalta vacations", "Near the Black Sea", "Ukraine is a saint family", "Art paints", "Stars of Tavrida", "KupalaCrimeaFest", "Summer melodies", "Star planet" etc.

In the arrangement of festivals and competitions held in Crimea unique capabilities of the region are used and this contributes to beneficiation of sociocultural environment of Ukraine integrally.

Key words: festival, festival process, Crimea, sociocultural environment.

УДК 78.03 (477.61)

Владислав Олексійович Слухаєнко
здобувач

ТЕАТР ЮНОГО ГЛЯДАЧА ЯК КУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН СХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

У статті визначені специфічні функції та основні завдання регіонального дитячого театру в сучасній Україні, окреслено проблеми, пов'язані з його діяльністю в певній культурній епосі, зокрема матеріальні потреби театральних колективів України в розширенні своєї мистецької діяльності. Автор аналізує конкретні напрями діяльності дитячого театру в східноукраїнському регіоні, творчі досягнення його колективу, напрями роботи з ознайомлення дітей та юнацтва з кралицями здобутками театрального мистецтва.

Ключові слова: ТЮГ, ціннісні орієнтації, естетичні завдання, форми взаємодії.